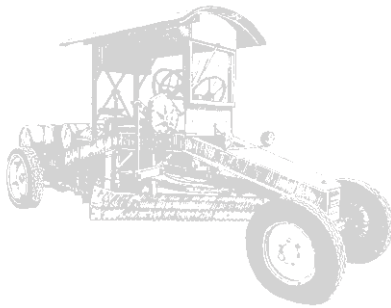

Denne artikkelen er gjengitt i
Norsk vegmuseums årbok for 2024

Museumsdirektørens
forord

Kjære Leser

Den franske filosofen Simone Weil sa i starten av forrige århundre «Hvis man ikke kjenner fortiden, forstår man ikke nåtiden og egner seg ikke til å forme framtiden». Det er med andre ord framsynt å se bakover, slik vi gjør i årbøkene for Norsk vegmuseum. Årboka du nå holder i hånden er den 32. i rekken. Her finner du artikler om arbeidet med bevaring av verneverdige kulturminner som Norsk vegmuseum har ansvar for å ivareta. Du finner også artikler om utviklingen av vegnettet frem mot vår tid, og om hvordan Statens vegvesen arbeider med holde hovedvegene åpne for våre brukere i moderne tid. Boka inneholder dessuten artikler om norsk kjøretøyhistorie, historien om restaurering av en norskbygd motorsykel og en norskbygd Vikingdumper, i tillegg til en artikkel om norsk fjellsprengningshistorie gjennom 20 år. Avslutningsvis forteller vi mer detaljert om museumsvirksomheten ved Norsk vegmuseum. En stor takk til alle interne og eksterne som har bidratt til realiseringen av årets årbok!

I den nye læreplanen for videregående skole blir det understreket at det viktigste elevene kan lære seg er bli historiebevisste. Gjennom kunnskap om historien skal elevene opparbeide seg kompetanse til forståelse og evne til refleksjon og kritisk tenkning. I en tid hvor demokratiet står under stadig press, er tilgangen til historien av avgjørende betydning. I siste museums-melding (Meld. St. 23 «Musea i samfunnet») slås det fast at museene er uttrykk for utviklingen av samfunnet, selvfølelsen i en nasjon, standarder for ytringsfrihet og demokrati i et fellesskap. Museene framheves som demokratiske bærebjelker, og en avgjørende infrastruktur for demokratiutøving og frie ytringer. Det er med andre ord et stort ansvar som hviler på vår museumsvirksomhet. Et ansvar som gjør det ekstra givende og meningsfullt å jobbe ved Norsk vegmuseum.

Historien gir oss identitet, den gir oss mulighet til å se sammenhenger og til å ta gode avgjørelser for framtiden. Tilgangen til historien utvider vår horisont og gjør oss kjent med erfaringer og opplevelser som tidligere generasjoner har gjort seg. Historien er også frigjørende. Den frir oss fra fastgrodde sannheter og øver oss i å se levemåter, samfunnsstrukturer, maktforhold, forestillinger og kulturelle tenkemåter som menneskeskapte, foranderlige og flertydige. Slik hjelper historien oss til å tenke selvstendig.

Norsk vegmuseum bidrar gjennom sin virksomhet til å ta vare på historien gjennom helhetlig samlingsutvikling, solid kunnskapsproduksjon og relevant formidling. Som i tidligere år har aktiviteten vært høy ved Norsk vegmuseum i 2024. Museet har blant annet bidratt til markering av fire viktige år i veghistorien. Det er 750 år siden

Ansatte ved Norsk vegmuseum foran hovedbygget i juni, fra venstre Morten Reiten, Odd Jarle Løvold, Erlend Eide, Øivind Rogstad, Trond Espen Teigen Bjoland, Wenche Frøyse, Knut Baar, Lise Marie Hafsten Grønvik, Stian Tranung, Knut Åge Dalbak, Håkon Aurlien, Katarzyna Pisarek, Åsmund Johannes Sletten, Simen Myhre, Ola-Per Lotten, Astrid Stubrud, Mass Haugen, Anja Aaboen Sletten, Trond Engeland, Randi Tone Skjelsvold, Silje Cathrin Fylkesnes, Ann Kristin Engh, Åsne Tunesvik Helleve, Marit Johansson, Cathrine Thorstensen, Jon-Martin Bræin-Helgesen, Berit Hole, Ole Gunnar Holumsnes, Amund Rusten og Kristine Salme. Unni Bryhn Sveen, Izabela Agnieszka Chlewicka, Nora Sophia Kamphuis Hansen, Ragna Bjørgemoen og Grethe Odden var ikke til stede. (Selvutløserfoto: Morten Reiten)

Magnus lagabøters landslov ble utgitt, 400 år siden vi med Sølvveien fikk den første kjørevegen for hest og vogn, 200 år siden Norge fikk sin første spesifikke veglov og 160 år siden den første vegdirektøren ble ansatt i den norske sentraladministrasjonen. I den forbindelse har vi utgitt boka «Fra Lagabøter til fartsbøter», bidratt med innlegg på Teknologidagene i Trondheim og gjennomført en veghistorisk markering sammen med vegdirektøren i Vegdirektoratet.

I løpet av året har vi utarbeidet forvaltningsplaner for etatens fredede kulturminner i Nasjonal verneplan, gjennomført befaringer og restaureringer. Vi har også startet opp et tre-årig kartleggingsprosjekt ved de regionale museumssamlingene som også ligger til museets ansvarsområde.

Hovedutstillingen ved Norsk kjøretøyhistorisk museum er i år oppdatert med en rekke nye kjøretøy og nye formidlingsgrep. Vi har arrangert Nasjonal motordag

og markert 20-årsjubileum for Norsk fjellsprengningsmuseum. Vi har også invitert til Venneforeningsdag og Kulturminnedag ved museet, i tillegg til arrangementer i forbindelse med skoleferiene. Museet har dessuten vært arena for en rekke merkebiltreff i tillegg til den nystartede Thinkfestivalen, MC-dagen, Innlandet fylkeskommunes trafiksikkerhetskonferanse og samferdselsministerens lyttmøte

Fire viktige årstall i veghistorien ble markert med bl.a utgivelse av boka «Fra Lagabøter til fartsbøter» skrevet av Knut Baar. (Foto: Henriette Erken Busterud)

Norsk vegmuseum var i juni arena for samferdselsminister Jon-Ivar Nygård's lyttemøte med sentrale organisasjoner for veteran- og andre entusiastkjøretøy og for bil- og motorsport. (Foto: Kristine Salme)

med sentrale organisasjoner for veteran- og andre entusiastkjøretøy og for bil- og motorsport.

Museet har de siste årene jobbet målrettet med å kvalitetssikre formidlingstilbudet i sommersesongen, noe som har bidratt til syv prosent økning i besøkstallet i denne perioden. Gjennom sommersesongen har vi gjennomført daglige omvisninger, kjøring av historiske kjøretøy, oppstart av maskiner og hatt en rekke bemannede stasjoner i museumsparken. Museet har også i år hatt en gledelig økning i besøkstallet. Ved utgangen av oktober har vi hatt 84 383 besøkende, mot 81 403 på samme tid i fjor.

Også i år har museet tatt imot over 2000 skoleungdommer fra 10. klasse på trafiksikkerhetsopplæring, i tett samarbeid

med Trafikant og kjøretøy i Statens vegvesen, Politiet, Innlandets fylkeskommune og Trygg trafikk. Vi har dessuten bidratt inn etatens arbeid med «Kraftfulle trafikanttiltak». I tillegg har museet deltatt med stand på Oslo motorshow sammen med Nasjonale TS-kampanjer, Trafikant og kjøretøy, SFOOR og Nasjonale turistveger. På standen år viste vi frem tre eksemplarer av den norskproduserte motorsykkelen «Atlanta» fra 1920-tallet. Vi har utført en rekke samlingsforvaltnings- og bevaringsoppgaver, og kunne i sommer vise fram en nyrestaurert Vikingdumper til stor glede for mange av våre besøkende.

Også i år har vi hatt besøk av en ivrig og trofast gjeng fra Foreningen for Norsk fjellsprengningsmuseum som stilte

Norsk vegmuseum har i år tatt i mot over 2000 ungdommer på trafiksikkerhetsopplæring. Blindheimsvik landhandel har mye besøk, her står Emma Weum Brenne bak disken. (Foto: Kristine Salme)

Norsk vegmuseum har vært møtested for mange biltreff i løpet av 2024, blant annet Toyota old school som hadde en fin dag i museumsparken i juni (Foto: Kristine Salme)

opp med dugnadsarbeid for å klargjøre museet i forkant av sommersesongen. Vi har hatt besøk av profilerte personligheter, alt fra Lothepus og Petter Pilgaard med podcasten «Anlegg og sjau» til 98-åringen Arnstein Groven som fikk se at hjullaster-skuffa han ble reddet av under ekstremværet Hans kom på museum. Den samlede aktiviteten ved museet har bidratt til mange flotte oppslag i lokale og nasjonale medier gjennom året. En stor takk til alle, både interne og eksterne, som sammen har bidratt til at museet har klart å levere på et

så bredt og høyt nivå som vi har gjort i år!

«Fortiden er ikke død. Den er ikke engang historie», sa forfatteren William Faulkner. Historien er rett og slett selve stoffet vi er laget av.

På vegne av alle oss ved Norsk vegmuseum håper jeg årets årbok vil gi deg som leser en god leseopplevelse, og at den bidrar til ny innsikt i vår felles veghistorie.

Anne An. Stetten
museumsdirektør

Norsk vegmuseum tok imot tidligere Think-ansatte og eiere til festival i september. I oktober var tre norkproduserte motorsykler sentrale i museets stand ved Oslo Motor Show. (Foto: Kristine Salme)

